

Знову про ЧАЕС, фінанси...

А тепер давайте, як кажуть, обома руками за голову й думаймо. Новостворене ДП "Чорнобильська АЕС", як спеціалізоване підприємство, має забезпечувати нормальний стан зупинених енергоблоків. Це одне. Ішійе, найнекучіше завдання, - стежити і вдень, і вночі за об'єктом "Укриття", або, як ми кажемо, "саркофагом", стан якого, повірте на слово, з часом не покращується (об'єкт "Укриття" - це тема окремої розмови).

Отож, як бачимо, на плечі новоствореного підприємства лягла важка пона, котру, хочеш чи ні, треба без перериху нести. І працівники ДП "Чорнобильська АЕС" цей тягар, скажу без перебільшення, такі несуть: попри нашу економічну скруту - несуть мужньо.

Приклади? Та ради Бога. Згідно з інформаційними матеріалами Міністерства палива та енергетики України, в 2002 році на ЧАЕС не було жодних аварій та інцидентів. Не допущено облікових порушень (подій), хоча 2001 року їх було аж шість. Це-

хових порушень торік - 12, пилі 11.

Однак, як на автора цих рядків, не лише схвалення, а й подив викликає той промовистий факт, що за хронічного дефіциту державного фінансування 2002 року на ЧАЕС вже звільнено від робочих середовищ і потенційно небезпечних субстанцій 108 систем і 11 окремих одиниць устаткування (блочні трансформатори). Із енергоблоків (вдумаймося в цю цифру!) вилучено 2000 м³ твердих радіоактивних відходів і 200 м³ рідких.

Повністю звільнена від спецвиробів активна зона реактора енергоблока № 2. Відпрацьовані стрижні системи управління і захисту, додаткові поглиначі кількістю 178 і 108 штук були встановлені на тимчасове зберігання.

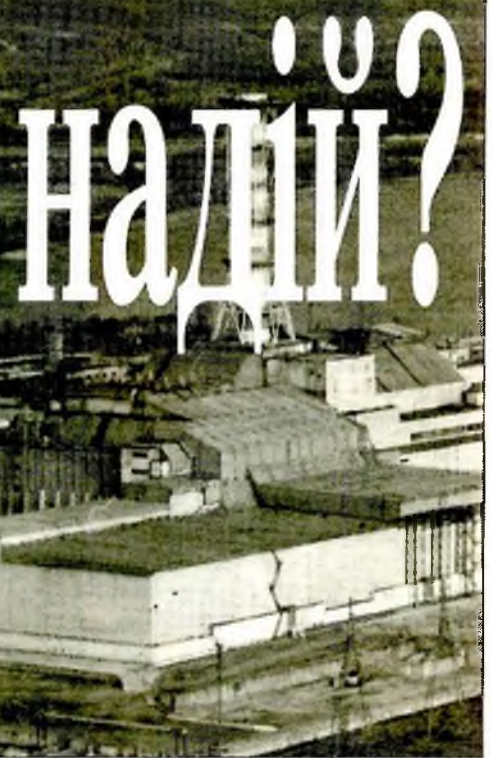
Виведені з експлуатації та остаточно зупинені 92 системи і підсистеми. У тому числі в реакторному цеху - 22, в турбінному цеху - 20, в електроцеху - 10, у цеху автоматики і теплових вимірів - 16, у хімічному цеху - 16, у цеху радіаційної безпеки - 4, у

відділі ядерної безпеки - 3, в цеху вентиляції і кондиціонування повітря - 1. Остаточо зупинено системи й підсистеми по блоках: № 1 - 34; № 2 - 31; № 3 - 27. Ведуться роботи з остаточної зупинки ще 18 систем.

Для зменшення експлуатаційних витрат розпочата розробка проектів технічного й пожежного водопостачання та системи надійного живлення.

Ну що, вражає?! Жителі м. Славутича, що попри всі негаразди залишилися працювати на ЧАЕС, - без обіцяної донорської допомоги Заходу (на чію вимогу й була зупинена станція), без тих коштів, що їм обіцяла держава, навіть без регулярної зарплатні, щоденно й мужньо виконують свій громадянський і службовий обов'язок: "позбавляють життя" всі чотири атомних реактори (а це досить тривалий час), сунуть мізки над вдосконаленням об'єкта "Укриття", намагаються самі вижити й зберегти рідне місто Славутич.

Станція загублених надій?

Ігор ЧИЖ, журналіст

ТА МОЖЛИВОСТІ уряду

Отож постає цілком слушне питання: за рахунок чого? Як? Окрім державних програм, котрі мають фінансування з бюджету, ДСП ЧАЕС самотужки здійснює пошук додаткових джерел надходження коштів, або ж, як кажуть у народі, вчиться заробляти гроші. Мій добрий знайомий, котрий вже не один рік працює вахтовиком у Чорнобилі, нещодавно при зустрічі за великим секретом сказав, що, мовляв, ми продали американцям підсилювальне обладнання ЧАЕС. Що воно таке, я, чесно, не уявляю, отож звернувся по допомогу до Міністерства палива та енергетики. Там роздумали (дохідливо), що ДСП ЧАЕС дійсно ухвалило угоду з НАЕК "Укренерго" на оплату робіт з відкритого розподільного пристрою 750/330 кіловольт, що є одним із найважливіших в Україні енергетичних вузлів для якісної та ефективної передачі електроенергії. А "Укренерго" кому вже зорендує цей унікальний пристрій, мені, принаймні, не сказали. Отож бо й є...

Але це так, до слова. Бо ж як би там не було, куди б вітер не дув, а ЧАЕС - це страшне горе всіх і крихітна надія інших, може стати новим, більш руйнівним "четвертим реактором". І не лише для України.

Чи ж всі це розуміють, чітко усвідомлюють? Питання не риторичне, бо ж, гортаючи проект бюджету на 2003 рік, одразу ж бачимо, що, на превеликий жаль, - не всі. Цитую знову прес-реліз Мінпалівенерго: "Для забезпечення діяльності ДСП ЧАЕС наступного року в установленій термін розроблена і представлена на узгодження "Програма робіт із зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС на 2003 рік". Для її реалізації з бюджетних асигнувань необхідно одержати 308 мільйонів гривень. У проекті Закону про держбю-

джет на 2003 рік на зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС передбачено виділити 221 млн. грн.

Переді мною звіт із виїзного засідання Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, яке відбулось нещодавно на ДСП ЧАЕС. Цікавий, як на мене, один із висновків, зроблений під час обговорення результатів засідання. Мова про одне й те ж: зона відчуження, яка входить до компетенції МНС України, вже давно "задихається" через брак коштів. Нічим платити за газ, паливо, електропостачання. Перетворені в довгобуд і правобережна захисна дамба, об'єкт "Вектор", дорога на "Буряківку", куди возять на захоплення радіоактивні відходи (РАВ). Вона, до речі, потребує капітального ремонту, коштів на який постійно й хронічно бракує. Отож резюме відвідин Чорнобиля звучить приблизно так: не можна надалі ставитися до проблем ЧАЕС за залишковим принципом. То не той об'єкт, на якому можна економити те, що вже економії не підлягає. Тож кому, як не Україні, потрібні ці дамби і "Вектор", про які вже стільки років говориться?

Принциповою і корисною виийшла розмова. Хоча під час неї, ще на ЧАЕС, не могло впасти у вічі, що майбутню "бюджетну ковдру" кожен тяг-

не на себе.

Тому мимоволі виникає, можливо, дещо дилетантська думка: щоб там не говорили, а в зоні відчуження "господар", тобто керівник і розпорядник асигнованих бюджетних коштів, повинен бути один. Можна навести багато прикладів, коли навіть посадовці досить високого рангу вважають, що зона відчуження - це також ЧАЕС, й всіма пов'язаними з цим питаннями опікується виключно Мінпалівенерго. Про тих, хто працює в папрямку мінімізації наслідків Чорнобильської аварії, або не знають, або ототожнюють їх роботу зі станційниками. Відносно небагато людей, інколи навіть на державному рівні, розуміють різницю у розподіленні між МНС України та Мінпалівенерго обов'язках.

Однак більш цікаво інше. Попри недофінансування, підкреслюю - хронічного, в 2002 році на ДСП ЧАЕС "наїхали" (це ж треба!) одразу Рахункова палата, Головне контрольно-ревізійне управління, Служба безпеки України й ще низка контролюючих органів. Стосовно цього знову цитую (дослівно) прес-реліз ДП ЧАЕС: "Ця пильна увага державних органів до роботи ДСП ЧАЕС сприяє вирішенню наявних проблем, поліпшенню якості роботи підприємства". Прекрасно!

І нижче: "План фінансування зняття з експлуатації (станції, авт.) на 9 місяців складає 171,2 млн. грн., або 75 % річної програми. Фактичне

фінансування - 115,7 млн. грн., або 51% річної програми. Таким чином, за 9 місяців недофінансування склало 55,2 млн. грн., або 24 % річної програми".

Отакої... То що ж перевірялося? Надходження коштів та їх витрачання чи чесність чорнобильців-атомників? Хоча...

Звернемося знову до збірника інформаційних матеріалів ДСП ЧАЕС, виданого в жовтні 2002 року: "Таке фінансування не дозволяє виконувати ремонт систем, важливих для безпеки, реконструкції і виведення з експлуатації систем та устаткування, проводити комплексне інженерно-радіаційне обстеження енергоблока № 3, здійснювати розробку проектів зняття з експлуатації. Підрядні організації відмовляються від виконання укладених договорів, росте недовіра до станції. Іншим наслідком недофінансування є ріст кредиторської заборгованості ДСП ЧАЕС і необхідність відволікання фінансування коштів та покриття штрафних санкцій".

Я розумію й підтримую чорнобильців-атомників. Спочатку вони, витерпівши "наїзди", подякували державним органам за "науку", а потім поставили конкретне питання: або - або! Чорнобиль, це не зубний біль, який вже через тиждень можна забути. Чорнобиль - дамклів меч, котрий щохвилини може знову впасти на захищене серце української нації.